

[Johan Philipsen]

vælge burene, for de ser i hvert fald godt ud, når de går i burene.

Jens Møller (KrF):

Først må jeg sige til fremskridtspartiets ordfører, at vore lovforslag om hunde jo ikke har så forfærdelig meget at gøre med den sag, der diskuteres her i dag, men da det nu er kommet frem, vil jeg sige, at jeg ikke ser noget modsætningsforhold, idet vore lovforslag på de områder også har været ment som et forsøg på at hjælpe dyrene til bedre forhold, de dyr, som man nu engang har også på steder, hvor de måske ikke naturligt hører til. Vi er naturligvis interesserede i, at mennesker lever så godt som muligt og har så gode forhold som muligt, akkurat som vi er interesserede i, at dyrene lever så godt som muligt og har så gode forhold som muligt.

Til hr. Johan Philipsen vil jeg sige, at jeg godt ved, at der ikke mere findes egentlige tremmekalve i Danmark, men der findes dog trods alt kalve, der lever på meget små områder og med meget små muligheder for at røre sig. Jeg nævnte det mere som et eksempel, som var alment kendt, for at forklare, hvad det var for ting, jeg mener vi må være opmærksomme på ved den rationaliserede husdyravl; den kan gå over gevind, det kan blive for voldsomt.

Jeg er da helt enig med hr. Johan Philipsen i, at det gælder om at befri hønsene for de forskellige sygdomme, og det er da heller ikke sikkert, at den ordning, vi har haft hidtil, har været særlig god, med de meget store ansamlinger af høns, der har levet noget i skræk for hinanden. Hønsbure som sådanne behøver man ikke være imod, som jeg sagde før; spørgsmålet er, hvor store de skal være, og hvor mange høns der skal leve i hvert bur. Det, man vel traditionelt forstår ved disse æglægningsbure, er små bure på størrelse med et A 4-ark, hvor der står én høne i hvert eller måske 2 i et dobbelt så stort. (*Afbrydelse.*) Jo, det er det, folk traditionelt forstår ved det ude omkring i Danmark, hvis man taler med dem. Den form for bure mener jeg man må være absolut imod, og hvis man skal gå ind for et lovforslag som det foreliggende, må der i hvert fald helt klart ikke være mulighed for at lave den form for bure. Laver man derimod nogle større bure, hvor der kan leve et passende antal høns i

hvert, er det noget, man kan tale om, for så er det muligt, det kan være bedre for dem end at leve i de helt store flokke, hvad der vel ikke er naturligt på den forholdsvis ringe plads, der også dér er til rådighed.

Vi må altså prøve på at skaffe så gode forhold som muligt for vores husdyr og ikke pine dem ud i det helt unaturlige af hensyn til en større produktion. Det er det, jeg mener er det helt væsentlige i denne sag. Vi må tage hensyn til, at det er levende væsener, vi har med at gøre, og ikke døde ting.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Kun den korte bemærkning til hr. Jens Møller, at hvis man ude i befolkningen i almindelighed blandt dem, der ikke kender til det, tror, det drejer sig om »enpersonsbur« til hønsene el. lign., er det, fordi folk ikke ved noget om det. Det er slet, slet ikke det, det drejer sig om. Det drejer sig om bure, hvor der er et vist antal høns, måske 5 eller 6 i hvert, som deler pladsen indbyrdes imellem sig.

(Kort bemærkning).

Jens Møller (KrF):

Det er jeg godt klar over, men jeg tror altså, at en meget stor del af Danmarks befolkning opfatter det på den anden måde. Det skyldes bl.a. fjernsynets transmission, hvor man så den form for æglægningsbure. Den form for æglægningsbure må man være klart imod. Det er jeg i hvert fald, og det tror jeg de fleste herinde også vil være.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om eksportfrihed for elektronikindustrien m. fl. [af Glistrup (FP) og Erlendsson (FP)].

(Lovforslag nr. L 39. Fremsat 11/10 78).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Det forslag til ændring af våbenloven, som fremskridtspartiet har fremsat, vedrører bestemmelsen om eksport af våben. Efter våbenlovens § 6 er det forbudt uden tilladelse fra justitsministeren i hvert enkelt tilfælde at udføre bl.a. materiel til land-, sø- og luftkrig. Nu foreslår fremskridtspartiet denne bestemmelse ophævet. Baggrunden for forslaget er ifølge bemærkningerne ønsket om at forbedre danske virksomheders konkurrenceevne set i forhold til udenlandske virksomheder.

Fremskridtspartiets forslag vil have som konsekvens, at enhver form for våben uden nogen som helst form for kontrol vil kunne eksporteres til et hvilket som helst land.

Jeg vil gerne straks slå fast, at forslaget, hvis det gennemføres, dermed på afgørende vis er i strid med den af skiftende regeringer i årtier førte våbenpolitik. Det er regeringens opfattelse, at den gældende bestemmelse om forbud mod eksport af våben uden tilladelse – og en tilsvarende bestemmelse genfindes i øvrigt allerede i den første egentlige våbenlov, vi havde, der var fra 1934 – udgør det uundværlige grundlag, som den nævnte mangeårige våbeneksportpolitik hviler på. Allerede af denne grund kan regeringen ikke tilslutte sig fremskridtspartiets forslag.

Men hertil kommer, at regeringen ikke deler forslagsstillernes opfattelse af, at den pågældende bestemmelse i våbenloven i sig selv medfører utilfredsstillende kår for dansk industri. For den fastlægger alene den procedure, der skal følges, og som regeringen af kontrolhensyn må tillægge den største vægt. Men den udgør f.eks. ikke nogen hindring for, at dansk industri i praksis har adgang til på sædvanlige konkurrencemæssige vilkår at deltage i det omfattende våbenproduktions-samarbejde, som til stadighed udvikles inden for rammerne af NATO-samarbejdet. Der er

da også adskillige eksempler på, at dansk industri har forstået og – tror jeg også selv – fortsat vil forstå effektivt at hævde sig inden for disse produktions- og eksportområder.

Derfor bliver mine sidste ord, idet jeg dermed sammenfatter det, jeg har sagt, at jeg på regeringens vegne må afvise det af fremskridtspartiet fremsatte forslag.

Hans Jørgen Jensen (S):

Det forslag, vi her skal behandle, tager sigte på at ophæve våbenlovens § 6, der siger følgende:

»Det er forbudt uden tilladelse fra justitsministeren i hvert enkelt tilfælde at udføre:

1. Våben af enhver art med undtagelse af jagtvåben,
2. ammunition med undtagelse af ammunition til jagtvåben,
3. materiel til land-, sø- eller luftkrig,
4. maskiner, instrumenter, apparater og andre produktionsmidler, der overvejende anvendes til fremstilling eller vedligeholdelse af våben, ammunition eller krigsmateriel, samt dele og tilbehør til sådanne produktionsmidler,
5. sprængstoffer, derunder krudt, samt råmateriale til fremstilling heraf.«

I stk. 2 i denne paragraf står:

»Justitsministeren kan udstede forbud mod, at der udføres våben og ammunition af nogen art.«

Denne bestemmelse stammer helt tilbage fra 1934 og har efter socialdemokratiets opfattelse virket efter sin hensigt: dette at samfundsmagten til enhver tid skal have indseende med alt våbensalg. Jeg kan sige for vort vedkommende, at det også skal være tilfældet i fremtiden.

Socialdemokratiet er derfor ikke enigt med fremskridtspartiet i, at den nuværende lov skaber »retsusikkerhed for den enkelte og økonomiske tab for samfundet«, således som det også er anført i bemærkningerne til lovforslaget, idet de nødvendige tilladelser til salg jo netop kan gives af justitsministeren.

På denne baggrund skal jeg sige, at socialdemokratiet ikke kan støtte forslaget, men afviser det.

Erlendsson (FP):

[Erlendsson]

Det er rigtigt, at justitsministeren i hvert enkelt tilfælde kan give tilladelse, men man kan ikke anlægge en produktion på den baggrund, at der skal søges tilladelse i hvert enkelt tilfælde; sådan kan man ikke drive moderne erhvervsvirksomhed.

Fremskridtspartiet mener, våbenloven bør revideres. Loven svarer ikke til Danmarks situation som medlem af en vestlig forsvarsalliance; den tidligere defaitistiske holdning over for angreb fra ydre fjender er forladt.

Det parti, som her i tinget har præget dansk udenrigs- og forsvarspolitik i mere end 2 menneskealdre, er i dag kun en skygge af sig selv. Den naive tro på, at Danmark vil kunne overleve ved at afstå fra at forsvare sig, ved ensidig dansk nedrustning og ved at lægge dansk våbenproduktion flest mulige hindringer i vejen, bør derfor ikke længere komme til udtryk i dansk våbenlovgivning.

I dag erkender et stort politisk flertal, at retten til personlig og national frihed er langt fra at være et globalt gode trods utrættelige og ihærdige anstrengelser fra Vestens frie demokratiers side for at opnå universel anerkendelse af en sådan for danske borgere selvfølgelig og naturlig retstilstand.

Danmark hører til de relativt få begunstigede stater, hvor personlig og national frihed endnu består. Det må være dansk politikks hovedopgave fremfor alle andre at bevare denne retstilstand. Hertil kan en revision af våbenloven bidrage.

Det danske forsvar har tidligere i højere grad kunnet støtte sig på dansk våbenproduktion end i dag. Det er en selvfølge, at hjemlig produktion af forswarets fornødenheder i enhver situation vil være en fordel. Men for at produktionen kan være konkurrencedygtig med hensyn til både kvalitet og kvantitet, er det nødvendigt at give den uhindret adgang til et større marked end det danske.

Det kan ske ved som her foreslået at ophæve våbenlovens § 6 og som en konsekvens heraf, at der enten ændres i § 1, eller at administrativ praksis i relation til § 1 liberaliseres, således at også de i § 1, stk. 1, nævnte våben m.v. frit kan tilvirkes, når det åbenbart sker til eksportformål.

Men der kan naturligvis tænkes andre gradløsninger, som fremskridtspartiet vil være åbent over for; hovedformålet må være at få § 6 ophævet.

Det radikale venstre fremsatte den 24. januar i år et beslutningsforslag, der gik ud på det modsatte, nemlig et totalt forbud mod eksport ikke blot af krigsmateriel, men også af komponenter og know-how.

Jeg vil ikke frakende det radikale venstre den idealistiske holdning, der utvivlsomt er baggrunden for fremsættelsen af partiets beslutningsforslag. Men at tro, at det fremmer verdensfreden at afskære dansk produktion og dansk viden fra internationalt at kunne konkurrere på et område, hvor Danmark selv optræder som aftager og køber i erkendelse af produktionens nødvendighed, vidner om blåøjet naivitet; smukt måske, men urealistisk.

I dag, hvor flertallet i folkettingen erkender ikke blot nødvendigheden af et så stærkt dansk forsvar, som vi økonomisk kan klare, men samtidig fordelene ved at dække så stor en del af materielbehovet gennem dansk produktion som muligt, må der kunne opnås det nødvendige flertal for den liberalisering af våbenlovgivningen, fremskridtspartiets forslag tilsigter.

Det var derfor en stor skuffelse for mig at høre justitsministerens og den socialdemokratiske ordførers taler; jeg forstår dem slet ikke.

Mange arbejdspladser ude over landet, ikke mindst på skibsværfterne, tømmes i disse måneder, samtidig med at danske farvandsovervågningsskibe fra værfterne i Ålborg og Frederikshavn nyder højeste anerkendelse i udlandet. De ti nylig afleverede motortorpedobåde bygget til det danske søværn på Frederikshavns Værft A/S betegnes som de mest avancerede inden for NATO.

Dansk elektronikindustri er i topklasse. Det er meningsløst, at et forældet syn på dansk forsvar skal lægge sig hindrende i vejen for sikring af bestående og udbygning af nye arbejdspladser i Danmark.

Mette Madsen (V):

Det er ikke så længe siden, vi her i folkettingen diskuterede våbeneksport, for sidste vinter fremsatte det radikale venstre et forslag om, at produktion og eksport af krigsmateriel under enhver form skulle forbydes, og ikke alene krigsmateriel i almindelig forstand, men alt, hvad der på nogen måde kunne karakteriseres som sådant, herunder

[Mette Madsen]

komponenter, know-how osv. Dette forslag vendte venstre sig stærkt imod, bl. a. fordi det ville betyde en alvorlig beskæring af vort NATO-samarbejde.

Nu kommer så fremskridtspartiet med det diametralt modsatte forslag, nemlig en ophævelse af våbenlovens § 6, hvilket vil betyde fuldkommen frit slag for eksport af enhver form for våben, selv de allerstærkeste, til ethvert land i verden, men uden nogen form for bedømmelse af dette lands situation.

Også dette forslag må venstre vende sig imod, og jeg skal her nøjes med at henvise til ministerens bemærkninger fra talerstolen for få øjeblikke siden.

Men hermed være ikke sagt, at en løbende ajourføring af krigsmaterielbegrebet ikke er ønskelig, tværtimod, også af hensyn til industrien, selv om det må forudses, at også en revideret anordning hurtigt vil vise sig tidssvarende på grund af den tekniske udvikling. Men en sådan revision vil kunne ske administrativt i samarbejde mellem de berørte ministerier.

Kjelgaard (KF):

Jeg er bange for, at fremskridtspartiet ikke har gjort sig helt klart, hvilke uoverskuelige konsekvenser en total ophævelse af våbenlovens § 6 kunne få.

Hvis man bruger sin fantasi bare en lille smule, er der næsten ingen grænser for de muligheder, man derved giver også negative kræfter. For bliver det uden videre tilladt at udføre krigsmateriel, må en naturlig følge være, at det også uden videre bliver tilladt at tilvirke krigsmateriel i samme omfang, og i konsekvens heraf må § 1 også ophæves. Og hvad er der så tilbage?

Det fremgår af bemærkningerne – jeg citerer:

»En ophævelse af § 6 har som rimelig konsekvens, at der enten ændres i § 1, eller at administrativ praksis i relation til § 1 liberaliseres, således at også de i § 1, stk. 1, nævnte våben m.v. frit kan tilvirkes, når det åbenbart sker til eksportformål.«

Noget egentligt forslag til ændring eller liberalisering af denne § 1, stk. 1, er ikke med, og derfor er der mange ting, der svæver, og stk. 2 i § 1 bliver egentlig ganske overflødig. Hvem skal kontrollere, at den tilvirkning, der vil finde sted, åbenbart sker

til eksportformål, når ingen ved, hvad der produceres hvor og hvornår?

Jeg tvivler egentlig ikke på de hæderlige motiver, der ligger bag forslaget, nemlig at give erhvervslivet bedre vilkår, ikke mindst den industri, der beskæftiger eller kunne beskæftige sig med produktion af komponenter til våben og krigsmateriel. For det er jo desværre noget, vi og alle andre lande har brug for, så hvorfor ikke selv være mere med, få skabt større international konkurrence og dermed øge den danske eksport og beskæftigelse? Men jeg tror desværre, man tager fejl. Resultatet kunne meget vel i stedet blive et internationalt eldorado for f. eks. terroristvirksomhed, og det kan ikke være fremskridtspartiets mening.

Det er ikke rigtigt, når man i bemærkningerne påstår – jeg tillader mig igen at citere:

»Det reelle indhold af § 6 er derfor at give danske skibsværfter, maskinfabrikker og adskillige andre virksomheder et handicap i forhold til udenlandske konkurrenter oven i de mange andre folketingskabte.«

Det er en påstand, der ikke har ret meget hold i virkeligheden, for faktum er, at denne paragraf ikke er noget specielt dansk fænomen: der findes mig bekendt ikke ét civiliseret land, der ikke har bestemmelser, der ligner bestemmelserne i § 6. Denne paragraf er retsgrundlaget for al produktion og eksport af de nævnte produkter, og jeg er bange for, at det ville være uklogt at fratage den til enhver tid siddende regering ansvaret for et så følelsesladet område.

Jeg kender adskillige virksomheder, der producerer forsvarsmateriel, og det er mit indtryk, at det er lige så værdifuldt som besværligt for de pågældende virksomheder, at de skal have justitsministerens blå stempel. Det er betryggende ikke bare for virksomhederne, men for os alle sammen, at myndighederne ved, hvad der produceres hvor og til hvem. Kritik af branchen som sådan har vi hørt nok af, men den vil ikke blive mindre ved en ophævelse af § 6, snarere tværtimod. Samtidig giver man efter min mening de negative kræfter endnu bedre våben i hænde, og det ønsker vi i det konservative folkeparti ikke at medvirke til.

Lovforslaget tager i sin titel – og pudsigt nok kun i titlen – særlig sigte på elektronikindustrien m. fl. Vi erkender, at der er visse problemer inden for elektronik, skibsværfter

[Kjølgaard]

og forskellig anden industri, men disse problemer løses efter vor mening ikke positivt ved en total ophævelse af § 6 og eventuelt § 1. Men ændringer, der tager sigte på bedring af disse virksomheders forhold, uden at kontrollen og ansvaret bliver frataget regeringen, vil vi gerne medvirke til en gennemførelse af.

Mimi Jakobsen (CD):

Den nugældende våbenlov, der oprindeligt stammer tilbage fra 1930'erne, er vel nok et udtryk for den holdning, som et flertal i folketinget har haft, nemlig at Danmark ikke bør eksportere våben for igennem denne holdning at begrænse muligheden for krige og undgå tab af menneskeliv.

Men ser man lidt på det, der er foregået i denne verden siden 1930'erne, må man nok betvivle, at denne holdning har frelst så meget som ét eneste menneskeliv. Ser man på våbenproduktionen og specielt våbeneksporten, vil man også kunne iagttage, at selv de lande, der markerer sig stærkt som neutrale, i dag sælger store mængder af våben overalt i verden: se på Sverige og de farvestrålende brochurer over våben til salg, som svenske firmaer sender ud!

Hvad angår våbenlovens § 6, som fremskridtspartiet nu ønsker ophævet, må man tage i betragtning, at denne paragraf indeholder forbuddet mod våbeneksport, men samtidig giver justitsministeren mulighed for at dispensere. Ministeren har i dag sagt, at der her mere er tale om en procedure, men det er dog vel sandt, at Bravour Radio ikke fik tilladelse til at eksportere militærradioer til USA, at hærens krudtfabrik i Frederiksværk ikke måtte fremstille ammunition, hvilket havde alvorlige konsekvenser for begge virksomheder, samt, således som det stod omtalt i Politiken i april 1978, at Dannebrog Elektronik fik afslag på en ansøgning om eksport af radioer for 100 mill. kr. til et engelsk firma.

Som medlem af NATO har Danmark forpligtet sig til at opretholde et forsvar og må som følge heraf også være i besiddelse af våben og være i stand til at benytte sådanne. Det synes derfor, at Danmarks holdning til våbenfremstilling og våbeneksport er en form for dobbeltmoral, idet man anerkender nødvendigheden af at have et forsvar, nødvendigheden af at være i besiddelse af våben

og altså nødvendigheden af, at andre producerer disse våben, mens man på den anden side har den holdning, at man ikke selv skal producere eller eksportere våben.

Når man specielt betragter våbenlovens § 6, pkt. 3 og 4, kan det også ses, at disse stykker er meget vagt formuleret. I en tid som vor, hvor våbnene er så teknisk udviklede, som de er, vil man snart kunne postulere, at næsten ethvert industriprodukt, og naturligvis først og fremmest den elektroniske industris produkter, vil kunne betragtes som produkter, der hører ind under loven. Det er da også således, at man i forbindelse med det radikale forslag tidligere dette år har haft alvorlige betænkeligheder fra flere sider ved, hvordan man overhovedet skulle afgrænse et forbud. Tag sådan noget som delleverancer til lastbilfabrikation – transportsektoren i en eventuel krigssituation er meget væsentlig – tag banale ting som båndoptagere og radioer m.v.

Våbenlovens § 6 hænger jo sammen, som flere har sagt, med våbenlovens § 1, der omhandler produktion af våben, og kan for så vidt ikke holdes ude fra § 1, idet en decideret produktion af våben jo også kræver en ophævelse eller lempelse af § 1.

Af flere grunde finder CD det derfor urimeligt, at Danmark ikke skulle kunne sælge krigsmateriel til vestligt orienterede lande eller i hvert fald til NATO-landene. Ikke alene ligger der som før omtalt en dobbeltmoral i, at Danmark nok vil være i besiddelse af, men ikke selv vil producere og sælge krigsmateriel, men det er også i dag beskæftigelsesmæssigt set i allerhøjeste grad et spørgsmål om at kunne formindske arbejdsløsheden.

Vi har nu for flere milliarder kroner købt F-16 fly i USA. Dette land, og i øvrigt andre, har været meget interesseret i at købe flådens nye motortorpedobåd, der bygges i Frederikshavn. Denne motortorpedobåd, der er udviklet i Danmark og i øvrigt er en af de mest veludviklede i verden, kan vel kun vedblive at bevare sin position som sådan i få år, førend en anden nation har udviklet en mere avanceret type. Det må derfor undre, at vi her i landet ikke udnytter de muligheder, vi har for at sælge denne bådtype til de NATO-lande, der er interesserede. Det ville utvivlsomt dreje sig om store beløb, der kunne hentes hjem til landet ad den vej.

[Mimi Jakobsen]

Hvad angår håndvåben, er forsvaret i dag i den situation, at man nu skal til for egen regning at anskaffe nye og mere moderne våben. Danmark har tidligere fremstillet udmærkede håndvåben f. eks. på Disa, og det synes derfor nærliggende, at man optog en licensproduktion af sådanne våben. Det ville nok, selv om sådanne våben i fremstillingspris skulle blive lidt dyrere end importerede våben, alligevel være en samfundsøkonomisk fordel, når man ser på den merbeskæftigelse og importbesparelse, det kunne medføre.

Det er på denne baggrund, at CD overvejer selv at fremsætte forslag til ændring af våbenloven. Vi mener, man bør tillade salg af våben og våbenkomponenter m.m. til samtlige NATO-lande samt til vektorintererede lande, hvor vi forestiller os man kunne opstille en positivliste.

Vi er således enige i grundholdningen i fremskridtspartiets forslag, men mener, at den anviste løsning er forkert. Af hensyn til vore NATO-partnere må der naturligvis fortsat være lukket for eksport til Østlande og andre ikke-vestligt orienterede stater.

Fremskridtspartiets argument imod denne nationalitetssondring – jeg tror, man i bemærkningerne taler om »skinhelligt øjenblår« – mener vi ikke virker overbevisende, og vi må frygte, at Danmark, hvis der ikke sondres, vil miste sin sikkerhedsmæssige troværdighed i NATO-alliancen. Jeg har svært ved at forestille mig, at USA ville være meget interesseret i, at komponenter til F-16 eller Leopard blev videresolgt og videreeksporteret til Østlande.

Vi er som sagt ikke enige i forslaget konklusion, men vi vil naturligvis drøfte i udvalget, hvorledes man eventuelt kunne samarbejde om en løsning, og vi vil i hvert fald gå temmelig positivt ind i udvalgsbehandlingen.

Ebba Strange (SF):

Fra socialistisk folkepartis side skal jeg afvise forslaget. Fremfor at øge Danmarks våbeneksport mener vi, det burde afskaffes, at Danmark overhovedet eksporterer våben til udlandet, og inspireret af den sidste ordførers varme indlæg til forsvar for alle de våben, vi så køber udefra, vil jeg gerne sige på socialistisk folkepartis vegne, at det kunne vi for vores skyld også godt holde op med hurtigst muligt.

Jørgen Jensen (DKP):

Vi kan heller ikke medvirke til forslaget. Vi er ikke tilhængere af fri eksport af våben, og vi mener ej heller, at Danmark skal løse sine beskæftigelsesmæssige og økonomiske problemer ved at begynde at producere våben i større omfang.

Men vi er da enige i, at den gældende lov kan bruges og også bliver brugt til at begrænse danske eksportmuligheder i langt højere grad, end det er nødvendigt af sikkerhedsmæssige, humanitære eller fredshensyn; jeg skal bare henvise til den sag, der var med en elektronikingeniør fra Roskilde. Det er min opfattelse, at man kunne benytte lejligheden her og nu, da forslaget er fremme, til at se på, om de regler, man har, ikke er for skarpe, om man ikke misbruger dem i en sådan grad, at de rammer på en helt forkert måde.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg er da beæret over, at mit parti således har spillet hovedrollen under behandlingen af dette forslag, især er jeg beæret over det, da jeg i øvrigt forstår på hr. Erlendsson, at det slet ikke spiller nogen rolle, hvad vi mener, og hvad vi har ment.

Jeg er enig med forslagsstillerne på ét punkt, og det er, at der er behov for en ændring i våbenloven. Dens centrale bestemmelser er forældede og uklare, og det skaber problemer for alle parter, befolkningen og virksomhederne. Der er altså behov for en afklaring, en skærpelse af loven, som jo faktisk, således som den er indrettet, gør spørgsmålet om meddelelse af tilladelse til våbeneksport til et meget gråt og uigennemskueligt område. Den medvirker her også unødigt til mytedannelser og giver ikke nogen sikkerhed. Men det er unægtelig også det eneste, jeg kan være enig med forslagsstillerne om.

Vi ønsker strammere bestemmelser. Vi så gerne et absolut forbud mod våben. Fremskridtspartiet vil altså slette kontrollen med vores våbeneksport, ønsker, at der skal gives los for våbeneksport af hvad som helst når som helst til hvem som helst, selv, forstår jeg, til krigsførende nationer, selv til nationer, som er engageret i borgerkrig. Det vil sige, vi skulle være berettigede til at sælge våben til Angola. Vi skulle være berettigede til at sælge våben i den nuværende situation til Iran.

[Niels Hølvæg Petersen]

Jeg ved ikke, om forslagsstillerne selv gør sig klart, hvilke politiske konsekvenser det kunne få for andre dele af dansk eksport. Hvis vi engagerede os voldsomt til fordel for den ene eller den anden part i konflikter, ville det jo i allerhøjeste grad kunne få storpolitiske konsekvenser, herunder også konsekvenser for andre dele af vores eksport. Troen på, at det vil være et industrielt storeventyr, hvis vi skulle give os til at producere våben, er så uendelig naiv, som den kan være.

Det grundlæggende i fremskridtspartiets holdning er altså, at alt, hvad der kan sælges, er af det gode, ligegyldigt hvad, og det realpolitiske synspunkt, der ligger til grund, er, at jo flere våben der er her i verden, jo større bliver også sikkerheden i verden. Et mere naivt synspunkt tror jeg ikke man kan opdrive. Jeg vil ikke sige, at det, som der står i bemærkningerne, er »hystadeforlorent«; jeg vil sige, det simpelt hen er indskrænket.

De erfaringer, vi har med vores deltagelse i internationalt våbensamarbejde, er jo i øvrigt af ret beskæmmende karakter. Jeg vil gerne minde om, at når det drejer sig f. eks. om produktion af F-16, har det udbytte, vi har fået, de kompensationsforretninger, Danmark har skullet have, jo langtfra stået mål med, hvad man havde stillet i udsigt.

Jeg vil derfor på mit partis vegne klart afvise dette forslag som et meget naivt og urealistisk forslag, og jeg skal da ikke undlade også at gøre opmærksom på, at vi selvfølgelig ønsker at forfølge det forslag, som var fremme i sidste samling, og som kan ventes genfremsat.

Honoré (KrF):

Kristeligt folkeparti er interesseret i en forbedring af våbenloven, men vi kan ikke støtte fremskridtspartiets forslag om at ophæve § 6 og som følge deraf foretage nogle konsekvensmæssige ændringer af § 1, som fremskridtspartiet antyder.

Fremskridtspartiet vil give fri eksportret af danskproduceret krigsmateriel, men det vil medføre, at man ikke kan vide, i hvis hænder dansk krigsmateriel havner. Det kan f. eks. have hos krigsførende nationer eller organisationer, som Danmark måske oven i købet ikke sympatiserer med. Det kan have hos lande, som er Danmarks potentielle mili-

tære modstandere. Det kan også have hos udenlandske terrorister.

Den nuværende § 6 i våbenloven udelukker ikke dansk våbeneksport, men indeholder en godkendelsesprocedure, idet våbeneksport kræver justitsministeriel eksporttilladelse. Så vidt jeg kan se, er problemet i endnu højere grad end selve formuleringen af § 6 den måde, § 6 af regeringerne administreres på, og det forstod jeg også af justitsministerens redegørelse.

Vi hylder ikke i kristeligt folkeparti en dobbeltmoral, der nok ønsker, at Danmark skal købe våben, men som vil forbyde dansk produktion og salg af våben. Vi ønsker en bedre balance mellem dansk våbenimport og dansk våbeneksport, men til forskel fra fremskridtspartiet mener vi, at en dansk våbeneksport må være underlagt visse begrænsninger, bl. a. visse sikkerhedsmæssige hensyn. Vi har i kristeligt folkeparti selv overvejet, hvordan sådanne ændringer af våbenloven skulle udformes, men disse overvejelser er ikke afsluttet.

Selv om vi ser nogle rigtige intentioner i fremskridtspartiets forslag, kan vi kort sagt ikke støtte forslaget i dets skikkelse med ophævelse af våbenlovens § 6.

Alice Hedegaard (DR):

Jeg skal nøjes med at kommentere nogle få af forslagsstillerens bemærkninger til lovforslaget. Her skriver man bl.a. om de nuværende bestemmelser fra 1934:

»Det er da muligt, at den dengang ikke blot tilgodeså det radikale regeringspartis...«
– et grimt ord –

»...propaganda mod våbenhandel, men tillige havde en vis fornuft i sig under 1930'ernes særlige forhold.«

Dertil vil jeg blot bemærke, at jeg uden at være hysterisk eller forloren mener, at det er en udmærket våbenlov, vi har, og retsforbundet har ingen ønsker om at ændre den på nuværende tidspunkt.

En af grundene hertil står for så vidt længere fremme i bemærkningerne. Man overvejer, om eksporten skulle begrænses til visse nationer, og herefter står der ordret at læse:

»Taler herom er imidlertid skinhelligt øjenblår. Som det internationale forretningsliv er organiseret nu om dage, har vi ingen

[Alice Hedegaard]

sikkerhed for, hvor vore eksportvarer til syvende og sidst vil havne.«

Nej, det har vi netop ikke, men selv dette kan altså ikke afholde fremskridtspartiet fra at foreslå fremstilling og eksport af krigsmateriel.

Retsforbundet må som sagt tage afstand fra dette forslag.

Tyroll (VS):

Det kan ikke undre os i VS, at efterhånden som det kapitalistiske systems krise tiltager, vil interessen hos de reaktionære partier for at fremme mulighederne for at få en vild og voldsom vækst i krigsøkonomi m.m. tiltage, og derfor ser vi også, at de mest reaktionære partier melder sig med disse forslag om at lempe dansk industris muligheder for at deltage i rustningskapløb m.m. Man ser selvfølgelig også helt klart, hvor man vil vende disse oprustninger hen, hvem det er, man vil ramme. Hvis det var sådan, at det var befrielsesbevægelserne, man ville komme til hjælp, havde vi nok stillet os noget anderledes, men det er den skinbarlige undertrykkelse, man hermed ønsker at fremme.

Det må vi selvfølgelig vende os kraftigt imod, men vi er ikke i tvivl om, at vi også i de kommende år vil komme til at høre stadig mere om disse ting, at det er en interesse, der vil gøre sig meget mere gældende, efterhånden som krisen udvikler sig. Så der er ikke noget underligt i, at det fremkommer på dette tidspunkt.

Så kan man spørge sig selv, hvem der egentlig er mest kynisk: centrumdemokraterne eller fremskridtspartiet. Der er i det mindste en vis ærlighed til stede i fremskridtspartiet, hvor man klart konstaterer, at kapitalisternes kynisme ingen grænser har, når det drejer sig om at sikre profitten. Man siger klart, at kapitalisterne ikke har noget nationalt tilhørsforhold. Man kan ikke sikre sig, hvor disse våbenproduktioner havner henne. Nej, for det drejer sig kun om at få nogle penge ned i kassen og få kapitalismen til at fungere videre, men i det omfang der er en trussel over for det kapitalistiske system, er vi selvfølgelig klar over, hvor våbnene vil havne henne. Vi er klart imod dette forslag.

Glistrup (FP):

Desværre var der intet overraskende i, at de to repræsentanter for det parti, som så ganske urimeligt pynter sig med navnet Danmarks liberale parti, angst for sammen og forskrækkede og forfærdede vendte sig imod, at man virkelig kunne tænke sig at indføre en liberal løsning. Sådan er det jo altid: hver eneste gang vi kommer med et forslag, som trækker i liberal retning, er det parti, som blev grundlagt for 100 år siden, og som altså nu i den grad er indlevet i det bestående samfund med kontrol og restriktioner, af den opfattelse, at de siger: nej, uha, lige her og lige nu kan vi ikke på nogen som helst måde begynde at lempe lidt på restriktionerne, det skal skam være under kontrol fra ministerier. Der var intet overraskende i at høre disse ord fra de to repræsentanter for venstre. Jeg kan heller ikke påstå, at hr. Niels Helveg Petersens indlæg ligefrem overraskede mig, det var heller ikke dér, man mødte de uventede ting.

Men vi må bare gøre os klart, at midterpartisrørsutopisternes ideale fordringer hver og én er totalt uden dækning. Der er noget vist rørende over, at den unge Helveg Petersen igennem 50 år har kunnet kæmpe for at føre det ny århundredes budskab videre med, at Danmark skal være den flammende fakkell, skal vise alverden, at der fra os virkelig udgår en nedrustningstendens, der både direkte og indirekte skal dæmpe alt ondt overalt rundt omkring i verden. Selv om nu hr. Niels Helveg Petersen vil føre denne linje videre i de næste 50 år – hvor han så måtte være igennem disse 50 år – må vi bare ganske aldeles klart fastslå, at med Danmarks lidenhed er vort puslingeland simpelt hen ikke i stand til på nogen som helst afgørende måde at påvirke noget som helst vedrørende våbenforhold nogen som helst steder i verden. Men som følge af, at der er det, som hr. Tyroll så hånligt kalder den store profit, forbundet med disse brancher, kan vi altså opnå at skaffe nogle midler, der kan skabe lidt bedre sociale forhold her i landet, kan skaffe os lidt bedre sygehuse, kan skaffe os lidt bedre forhold for vore folkepensionister, lidt højere lønninger for vore arbejdere osv. Det er en vældig god branche at gå ind i, og det gør ikke nogen som helst skade i forhold til udlandet, at Danmark eksporterer alle de våben, vi overhovedet kan komme af med at eksportere, overalt hen, hvor vi nu kan blive

[Glistrup]

af med dem, for det er såmænd alligevel at putte en teskefuld olie ind i noget, der i forvejen er flammende bål, hvor de nu måtte være, om det er i Teheran eller andre af de steder, som hr. Niels Helveg Petersen talte om.

Men der er en fare ved denne fremgangsmåde, så længe vi har § 6 stående i lovgivningen, for når man opsporer eller formoder, at der er danske våben indblandet i kampe i Beirut, i Angola, eller hvor man nu måtte slås henne i verden, så kan man med rette komme herop og sige, at den danske regering ikke er neutral. Derimod er vi totalt fri for de storpolistiske dømonsyrer, som hr. Niels Helveg Petersen manede frem, hvis vi bare får ophævet denne forbirede § 6, for så kan den danske regering ganske roligt sige: ja men som dansk lovgivning er, har vi ingen indflydelse på dette her, på samme måde som vi lykkeligvis, når nogen ud fra den ene eller anden politiske opfattelse kritiserer et regime i et fremmed land, kan henvise til, at det, som dansk lovgivning er, ikke er regeringen, der har nogen indflydelse på, hvad man skriver i aviserne, hvad enten de hedder Danske Tidende, Berlingske Tidende, eller hvad de måtte hedde. Præcis den samme betragtning gør sig gældende på dette område og taler meget stærkt for at ophæve § 6.

For den liberale løsning taler også det, som hr. Erlendsson så kraftigt understregede, og som blev accentueret også af fru Mimi Jakobsen, nemlig at man simpelt hen ikke kan tillæggelægge en produktion under nutidens forhold baseret på, at man skal rende op i et ministerium og håbe på, at embedsmændene er i deres gode lune. Det samme gælder, når man skal ændre noget på grund af den tekniske udvikling, så man nu skal have en lidt anden formgivning, en lidt anden teknisk facon og model, hvor man skal vente 2, 3 eller 4 år, hvor lang tid det nu kan tage at forhandle frem og tilbage, og er der et eller andet brændbart, som tilfældigvis har været kritiseret i en leder i forgårs i Land og Folk eller i Information, får man at vide, at man ikke kan få tilladelse til ditten og daten, som man har lavet alverdens forberedelser til. Sådan kan man simpelt hen ikke drive forretning. Mens det i hvert tilfælde i fjerne fortider var nogenlunde klart, hvad der var våben, er det jo nu om dage totalt umuligt at foretage den nærmere afgrænsning: i den

totale krigs tid er i og for sig alt at betragte som våben i større eller mindre forstand, om det er gummistøvler eller beskøjter, eller hvor man skal drage grænserne, f.eks. skibsskrog, som man har haft problemer med oppe i Frederikshavn, radioer, der både kan anvendes i fredstid og krigstid, og som Bravour Radio har haft alle disse problemer med. Det er simpelt hen således, at det er et forældet kriterium, man benytter i den bestående lov – og dér er jeg enig med hr. Niels Helveg Petersen, når han er enig med mig i, at vi ikke kan benytte den bestående lov – men det er ikke bare, fordi den er fra 1930'erne, men simpelt hen fordi forholdene nu har udviklet sig derhen, at der ikke kan opbygges en lov, hvor man giver klare kriterier for, hvad der er våben, og hvad der ikke er våben. Derfor må vi se i øjnene, at folk, der har villet virke samfundsnyttigt, der har villet gøre det, som vi har allermest behov for her i Danmark, nemlig at få noget valuta hjem i kassen, meget vel kan komme til at vandre Weibels vej: 8 års ubetinget fængsel. Det er simpelt hen det, som enhver, der grundlægger en erhvervsvirksomhed i Danmark, må spille på, for man kan jo aldrig vide, om en eller anden embedsmandsfortolkning vil komme til at gå ud på, at det, man lavede, pludselig blev betegnet som våben, og derfor kom man ind under hele denne række af paragraffer, hvoraf § 6 i våbenloven er en af grundhjørnestenene, som man kan komme til at falde for.

Man har ironiseret meget over, at våbnene kunne havne nogle steder, hvor man ikke brød sig om at våbnene kom hen; det har bl. a. hr. Honoré været inde på, og han havde jo følgeskab af fru Alice Hedegaard og hr. Tyroll. Det gælder imidlertid med eller uden § 6: vi må simpelt hen se i øjnene, at når der er en våbeneksport eller en eksport af hvad som helst, om det er mariekiks eller andet, så ved vi ikke, hvor de pågældende ting havner, og derfor er det faktisk hyklerisk, når man vil indlægge destinationsklausuler.

Derfor må konsekvenserne være det, som hr. Niels Helveg Petersen også udmalede her fra denne talerstol, nemlig at når vi tillader, at vores våben kan eksporteres, kan de komme til at havne hvor som helst rundt omkring i den store onde verden.

[Glistrup]

Hr. Kjelgaard var jo stærkt kritisk over for forslaget om, at man skulle frigøre våbenhandel, og han var specielt bange for, hvad der kunne komme af kritik fra negative kræfter, hvis man nu ophævede § 6. Man så ligefrem, hvad radioens »Kvartifem«, »Ugen på tværs«, »Svend Tveskæg«, er der vist noget der hedder, eller ungdoms- eller børneredaktionen kunne køre frem med af øgede decibeludladninger. For det første tror jeg nu nok, at de kører med alle de udladninger, de overhovedet kan, men kan de dreje den yderligere om, jo hårdere og mere parodisk de kører det, jo mere gavner de faktisk det, som hr. Kjelgaard kaldte for de positive kræfter. Men jeg kan ikke under nogen omstændigheder anerkende det princip i hr. Kjelgaards argumentation, at vi her i folketinget – ingen over, ingen ved siden af folketinget – skulle ligge under for en frygt for, hvad gadens parlament eller andre usaglige kræfter kunne finde på at sprede om sig med, ganske aldeles usaglig propaganda.

Lige så vel som vi under det foregående punkt på dagsordenen måtte tage det klare og saglige standpunkt, som hr. Askjær Jørgensen og hr. Johan Philipsen argumenterede for ved den lejlighed, lige så vel må vi selvfølgelig, når vi behandler dette forslag, finde frem til: hvad er det rigtige? Det rigtige er, at dansk eksportindustri i videst muligt omfang går fri for at skulle have barnepigefolk i ministerierne, i videst muligt omfang kan få lov til selv at tilrettelægge og tilpasse deres dispositioner efter skiftende markedsforhold og efter, hvordan de i det hele taget vurderer at udviklingerne finder sted. Det er for et land, der så ganske meningsløst i kraft af tåbelige beslutninger i denne sal har gældsats sig for 60 mia kr., således at vi simpelt hen ikke kan tillade os at gå rundt og have de mange fine fornemmelser, som lå bag ved de forskellige afvisende indlæg, der kom fra denne talerstol. Uanset om det for den enkelte måske vil være til en vis grad at gå på kompromis med de idealer, han eller hun indsugede med modermælken, er vi simpelt hen nødt til, efter at vi har lavet disse gældsætningskatastrofer, at give vor eksportindustri frie og gode arbejdsvilkår, men der er jo ikke noget under i, at de partier, der har skabt ulykkerne, ikke vil være med til, heller ikke på det område, vi taler om her, at redde landet ud af katastro-

fen; det oplever vi jo desværre hver dag i denne sal.

Hans Jørgen Jensen (S):

Når man hører hr. Glistrup heroppefra, skulle man ikke tro, at det er den samme hr. Glistrup, der for ganske få år siden i fjernsynet sagde, at det eneste forsvar, Danmark skulle have, var Tivoligarden og en telefonsvarer. For selve grundlaget for at skulle have en våbenproduktion i dette land, er vel, at man har et dansk forsvar, og derfor må jeg forstå hr. Glistrup derhen, at vi ikke længere skal have Tivoligarden og en telefonsvarer, men at vi i virkeligheden nu skal have et forsvar. For ellers er der ikke, hr. Mogens Glistrup, nogen som helst baggrund for, at man kan have en forsvarsproduktion i Danmark, og heller ikke dermed nogen baggrund for at få nogen form for eksport. Det vil jeg gerne minde fremskridtspartiets ordfører om, idet man jo nemt kunne få et andet indtryk i det erhvervsliv, hvis ærinde hr. Glistrup mener han tjener i denne sag, og som han altså nu, kan man forstå, prøver på at bakke op med et helt andet synspunkt. Der var, så vidt jeg husker, 3 i fremskridtspartiet, der havde den samme opfattelse som hr. Glistrup om forsvaret, og jeg skal derfor spørge, om det er sådan, at fremskridtspartiet nu har en anden indstilling til forsvar i almindelighed.

Jeg synes, det er en tilfredsstillende ordning, vi har i Danmark, hvor de mennesker, der producerer våben, i samarbejde med justitsministeriet kan få de nødvendige licenser til at foretage våbenproduktion og -salg.

Samtidig vil jeg gerne understrege, at vi i socialdemokratiet ikke på nogen måde ønsker at afskaffe arbejdsløshed ved at øge krigsproduktionen. Det forbavtede mig også, at hr. Glistrup, da hr. Niels Helveg Petersen nævnte, om man skulle levere våben til Iran, til Angola osv., endog nikkede meget ivrigt nede fra sin plads. Jeg synes, at hr. Glistrup i hele sin fremfærd på dette område og i forsvarsdebatten i det hele taget taler med to tunger, når han kan fremsætte et forslag som det, han her har fremsat.

Mette Madsen (V):

Hr. Glistrup harcelerede heroppefra meget over de to medlemmer fra Danmarks liberale parti. Jeg synes lige, vi skal opholde os lidt

[Mette Madsen]

ved, hvad man forstår ved liberal. I over 100 år har venstre været et liberalt parti. Vi har hele tiden understreget, at vi med liberal ikke mener liberal i den gamle liberalistiske forstand, hvor enhver måtte klare sig, som man bedst kunne. Ved et liberalt samfund forstår venstre et samfund, indrettet med størst mulig frihed for den enkelte, men under ansvar over for sin næste – det er et lidt højtideligt ord, men jeg synes, det hører til her – under ansvar over for, at den enkelte i samfundet har det bedst muligt.

Så skete der en spændende ting her for lidt siden, som jeg også synes vi lige skal opholde os lidt ved. Hr. Niels Helveg Petersen spurgte direkte fra talerstolen hr. Glistrup, om han syntes, det var helt i orden, at vi solgte våben f. eks. til Angola. Her nikkede hr. Glistrup kraftigt. Hr. Glistrup blev spurgt, om han syntes, det var helt i orden, at vi solgte våben til terrorister. Hr. Glistrup nikkede kraftigt. Nu er det jo sådan, at et nik ikke bliver registreret i folketingets forhandlinger, så jeg synes, at vi for god ordens og ikke mindst for den historiske sandheds skyld skulle bede hr. Glistrup bekræfte fra talerstolen, at fremskridtspartiet finder, det er helt i orden, at Danmark sælger våben f. eks. til Angola og til terrorister.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg har egentlig ikke noget at sige til hr. Glistrup, for en demokratisk dialog forudsætter et vist fond af fællesskab i synspunkter, og et sådant eksisterer tydeligvis ikke mellem hr. Glistrup og mig, derfor taler vi selvfølgelig fuldstændig forbi hinanden. Den opfattelse af politiske forhold og dermed menneskelige forhold, som hr. Glistrup her giver udtryk for, er mig så fjern, at jeg finder det nytteløst, at vi anvender disputerekunst på det.

Det, jeg vil konstatere efter hr. Glistrups indlæg, er, at med den holdning, hr. Glistrup lagde for dagen, ville det også have været fuldstændig i orden, at Danmark i 1930'erne havde eksporteret våben til Nazityskland. Hvis det kunne betale sig for os, hvis det var en god forretning, hvis vi kunne tjene penge på det, skulle vi eksportere til hvem som helst, selv om disse våben var våben, der blev brugt imod landsmænd eller til undertrykkelse af andre folkeslag, til udryddelse af

jøder eller besættelse af nabofolk. Ingen begrænsninger. Hvis vi kan tjene penge, skal vi gøre det. Det er konsekvensen af hr. Glistrups udtalelser for lidt siden, og jeg synes, det tjener til en nyttig klargøring af, hvilket moralsk synspunkt fremskridtspartiet repræsenterer i dansk politik.

Glistrup (FP):

Hr. Niels Helveg Petersen bekræftede sin tidligere fremsatte udtalelse om, at han heller ville befinde sig i nærheden af spærregrænsen end i nærheden af fremskridtspartiet, og det kan vi da i og for sig bare tage til efterretning. Men selv om der altså er en afgrundsdyb forskel – og det er jeg enig med hr. Niels Helveg Petersen i at der er – mellem fremskridtspartiet og det radikale venstre for så vidt angår det emne, vi diskuterer i dag, synes jeg ikke, at hr. Niels Helveg Petersen behøvede at udbyde den yderligere. Der står udtrykkeligt i bemærkningerne til det forslag, vi behandler, at det, vi tager stilling til, er 1970'ernes problemer. Vi erkender, at der var andre spørgsmål i 1930'erne, og derfor kan jeg ikke bekræfte de konklusioner, som hr. Niels Helveg Petersen drog.

Derimod kan jeg bekræfte det, som fru Mette Madsen bad mig om at bekræfte, for vi kan akkurat lige så godt forsøge at være realister og se i øjnene, hvordan tingene virkelig fungerer her i livet, og derfor må vi se i øjnene, at dansk våbenproduktion under ingen omstændigheder i verdensformat kan nå op på noget, som spiller nogen som helst væsentlig rolle. Kan de pågældende angolanske terrorister, var det vist der taltes om, ikke få deres våben fra Danmark, kan de købe dem i Frankrig eller i Saudi-Arabien eller i et femte eller ottende eller tolvte land. Derfor tilfører Danmark ikke ulykke nogen som helst steder under nutidens markedsforhold, ved at vi sælger, og ved at vi ikke fører regeringskontrol med, om vi sælger til det ene eller til det andet land. Det er kendsgerningen om den danske våbenproduktions kapacitet.

Så synes jeg nok, at fru Mette Madsen var lidt flot på det andet punkt, da hun fortalte os, at i over 100 år har venstre været et liberalt parti. Venstre blev stiftet i 1871, og liberalismen meldte sig ud af venstre den 5. juni

[Glistrup]

1953. Der gik efter min regnebog kun 82 år, hvor venstre var et liberalt parti.

Så spurgte hr. Hans Jørgen Jensen, hvordan fremskridtpartiets holdning i almindelighed vedrørende forsvarsproblemer var. Det ville hr. Hans Jørgen Jensen have vidst, hvis han havde været i salen, dengang man vedtog forsvarsforliget sidste år. Da meddelte fremskridtpartiets militærpolitiske ordfører, hr. Arentoft, ganske klart fra denne talerstol, at fremskridtpartiets holdning er, at fremskridtpartiet står bag ved den forsvarsordning, der nu er gældende frem til den 1. april 1981.

Men hr. Hans Jørgen Jensen var jo ikke blot interesseret i fremskridtpartiets indstilling i almindelighed, han var i særdeleshed interesseret i, hvordan det stod til med den modkandidat, han har i den kreds, hvor han er valgt. Hvordan har denne modkandidat det specielt ude i Lyngby? Hr. Hans Jørgen Jensen var allerede godt på vej til de hyggelige dyster, vi skal have i valgkampen i april, ved at bebrejde mig en totunget inkonsekvens, var det vist han fortalte at jeg gjorde mig skyldig i. Men deri har hr. Hans Jørgen Jensen slet ikke ret, og jeg kan da godt afsløre, hvad jeg vil svare ham, hvis han gentager spørgsmålet, når vi nu skal mødes ude i valgkampen. Jeg vil da ganske simpelt sige til ham, at når man begrænser det danske forsvar til en telefonsvarer, har man ikke nogen som helst brug for at have våben i Danmark, og derfor kan man lige så godt eksportere dem. Lad os eksportere disse våben.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Der står ikke i bemærkningerne til dette lovforslag, at bestemmelsen i den nuværende våbenlov var fornuftig i 1930'erne. Der står, at den muligvis var det – »tillige havde en vis fornuft«, står der, »under 1930'ernes særlige forhold«. Men i øvrigt kritiserer man så den forlorne holdning, der ligger bag, og lægger klart i disse bemærkninger en afstand også til denne holdning i 1930'erne.

Det, der er væsentligt her, er imidlertid, at 1930'erne desværre ikke er ganske særlige forhold. Der findes regimer i verden i dag, der er om ikke lige så store som det i Nazityskland, så fuldt så umenneskelige i deres for-

følgelse af andre mennesker, og det, hr. Glistrup siger med sit forslag og med sine bemærkninger, er, at ganske uanset anvendelsen af våbenproduktionen, er man i sin gode ret til at tjene penge på andre menneskers undertrykkelse ved våbenmagt.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg lyttede med stor interesse til hr. Glistrups sidste bemærkning af rent politisk karakter, idet han i svaret til den socialdemokratiske ordfører sagde, at når man begrænser det danske forsvar til en telefonsvarer, har man ikke brug for danske våben, og så kan man lige så godt eksportere dem. Jeg må sige, at så er der for mig at se en meget speciel situation ved behandlingen af denne sag.

Det citat, jeg nu vil bringe, har jeg ikke så ordret, fordi det faldt for knap en lille time siden. Der er to forslagsstillere til dette forslag, den ene er hr. Glistrup, og den anden er hr. Erlendsson. Hr. Erlendsson sagde klart noget i retning af – det kan vi jo slå op senere, men det var ment som en finte til det radikale venstre – at den naive tro på, at Danmark kan bestå ved at overgive sig, har overlevet sig selv. Flertallet i dette folketing erkender, at der er behov for et stærkt forsvar. Det siger den ene af forslagsstillerne. Af den anden får vi at høre, at telefonsvareren stadig er en realitet.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Vi fik at vide i mit indlæg, at fremskridtpartiets holdning – og hr. Erlendsson er en del af det overvældende flertal på 23 ud af 26 medlemmer i fremskridtpartiets gruppe – er, at den forsvarspolitik, der føres her i landet, er den rigtige, og at vi altså skal høre til NATO. Derefter blev der spurgt: hvad mener en af de tre – i dette tilfælde den i Lyngby valgte hr. Glistrup – om disse problemer i forbindelse med forsvaret? Det gav jeg så et svar på, og jeg mener, at jeg ganske klart sondrede mellem tingene.

Til hr. Niels Helveg Petersens orientering vil jeg lige oplyse, at det, der er sket siden 1930'erne, er, at i 1930'erne havde vi i den verden, der kunne tælle med, der kunne producere våben af nogen særlig betydning, måske 25 lande eller sådan noget lignende. Da kun-

[Glistrup]

ne man håbe på at holde en hellig alliance og derigennem hindre udryddelsesvåbens udbredelse, hindre disse dødsulykker osv. Som verden nu er med 150 lande af den kaliber, som langt de fleste af disse 150 er, er det blevet en aldeles umulig opgave at hindre, at de, der vil død og vold og undertrykkelse, også får muligheder for det. Derfor så er det – fru Alice Hedegaard ville ikke citere det, og da jeg er lige så blufærdig som fru Alice Hedegaard, skal jeg heller ikke gøre det – udtryk for noget sådant, når man tror, at det betyder nogen som helst tilføjelse til verdens ulykke, om der også blev eksporteret danske våben. Det gør det ikke.

(Kort bemærkning).

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg forstod på hr. Glistrup før, at når vi nu skal til disse hyggelige vælgermøder ude i Lyngby, vil hr. Glistrup sige, at den våbenlovsdebat, som vi har haft herinde, betyder, at vi ikke skal have noget dansk forsvar, for det har hele tiden været hr. Glistrups opfattelse, at vi skulle have en telefonsvarer og intet andet, og hr. Glistrup sagde heroppefra, at han ville fortælle mig under disse hyggelige møder, vi skal have, at vi lige så godt kunne eksportere alle våben. Det fortæller mig, at hr. Glistrup ikke har forstand på, hvordan en sådan produktion i virkeligheden er. Hvis ikke vi har et dansk forsvar, der også skal produceres til, er en eksport ikke mulig, og dermed har hr. Glistrup afsløret heroppefra ved sit svar til mig hulheden i forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Melchior):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om presens brug [af Honoré (KrF) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 50. Fremsat 19/10 78).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Det lovforslag fra medlemmer af kristeligt folkepartis folketingsgruppe, som vi skal behandle her, lægger op til, at der skal indføres en ny bestemmelse i presseloven. Efter denne bestemmelse må periodiske skrifter ikke indeholde udtalelser om personers private forhold, uden at disse på forhånd har givet deres skriftlige tilladelse hertil, og straffen for overtrædelse af bestemmelsen skal være en bøde, der fastsættes under hensyn til oplagets størrelse.

Jeg vil gerne sige, at jeg har sympati for den interesse for forholdet mellem borger og presse, som ligger bag lovforslaget. Kristeligt folkepartis engagement på dette område har vi jo også tidligere været vidne til. Men når det er sagt, må jeg også straks tilføje, at det foreliggende forslag kan jeg ikke tiltræde.

Naturligvis skal man ikke uden at ifalde straf uberettiget kunne offentliggøre eller på anden måde videregive meddelelser om personers private forhold uden deres samtykke. Dette følger imidlertid allerede af de gældende regler om privatlivets fred. Hovedbestemmelsen herom findes i straffelovens § 264 d, og jeg vil gerne citere denne bestemmelse, der lyder:

»Med bøde, hæfte eller fængsel i indtil 6 måneder straffes den, der uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.«

Jeg tror, det vil fremgå, dels at den gældende regel i § 264 d dækker en væsentlig del af de tilfælde, der omfattes af forslaget, dels at § 264 d har et videre anvendelsesområde og en strengere strafferamme end fore-